

ԸՆՏԱՆԵԱՅ ՄԵՋ ՀՈԳԵՒՈՐ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆԻՔԻ
ԵՒ ԿՐԹԱԿԱՆ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ
ՊԱՊԱԿԱՆ ՔԱՐՈՋՁԻ ՄԸ ԽԾՄՔԸ

ՀԱՅՐ ՀԻՍՏԵՆԹ, փարիզի մէջ Հը-
ռովմէական կաթողիկ անուանի քա-
րողիչմը , յիշեալ մայրաքաղաքը մօտե-
րըս տուած մէկ քարոզին մէջ սա-
նշանաւոր վկայութիւնը տուած է , թէ
կրօնքն ընտանեաց վրայ աւելի ազ-
դեցութիւն ունի քողքական քան
թէ Պապական երկիրներու մէջ : Յիշ-
եալ քարոզին մէջ քողքականաց ըն-
տանեկան պաշտամունքը նկարագրե-
լով յիշեց թէ ինչպէս քողքական
հայրը իւր կիներն ու զաւկները բոլոր-
տիքը ժողովելով այն պաշտամունքը կը
կատարէ՝ իւր ազօթքն անոնց ամէն
մէկուն պարագաներուն և կարօտու-
թեանը յարմարեցնելով : Կը պատմուի
թէ այս նկարագիրն այնպէս ազդու էր
որ ունկնդիրներն յարաւաստաւ շարժե-
ցան : Յետոյ քարոզիչը խօսքը դարձնե-
լով իր առջեւ ներկայ գտնուող հայ-
րերուն՝ րտաւ . « Դուք ձեր ընտանե-
կան քահանայութիւնը մերժած էք , և
զայն մերժելով առիթ եղած էք այն չա-
րիքներուն որոնց վրայ կը դանդաժուիք ,
և որոնց վնասն ամէնքս ալ կը կրենք :
Ձեր ընտանիքներուն մէջ հոգեւոր կա-
ռավարութիւն կամ կրթութիւն մը
չկայ . և կամ , եթէ այնպիսի բան մը
կայ , անիկայ ձեր ձեռքով չի կա-
տարուիր . ձեր ազդեցութենէն յա-
ռաժ եկած բարոյականութիւնը , Ա-
ւետարանին բարոյականութիւնը չէ ,
այլ ձեր թերահաւատութեանը և
կիրքերուն թերադրած բարոյականու-
թիւնն է : Ձեր և ձեր կանանցն ու
զաւկներուն մէջտեղ ամենեւին կրօնա-
կան կապ մը չկայ : Տղայք կրօնական
դաստիարակութեան կարօտ են , և
անհնար է որ անոնք առանց այս
դաստիարակութեան կրթուին . անհա-
ւատներն ալ կ'ընդունին ասիկա : Այս
կրօնական դաստիարակութիւնը կ'ու-

շը միայն թողուելու չէ . որովհետեւ
« Երիկը կնկանը գլուխն է , ինչպէս որ
Քրիստոս ալ եկեղեցիին գլուխն է » ,
պէտք է որ այրն ալ , այսինքն՝ ըն-
տանեաց հայրը , ընտանեաց մէջ կը-
րօնական պարտաւորութիւններ կա-
տարելու գլուխ և առաջնորդ ըլլայ » :
Քարոզիչն իր խօսքը շարունակելով՝
ունկնդիրներուն ցուցուց թէ իրենց
կանանցն ու զաւկներուն վրայ քահա-
նայից գործածած չափազանց ազդե-
ցութիւնը , որուն վրայ Գաղիոյ մէջ
այնչափ դանդաժներ կ'ըլլան , անկէ
յառաջ կու գայ , որ ընտանեաց գը-
լուխները կամ հարք իրենց ընտան-
եաց մէջ ոնձամբ կրօնական պարտա-
ւորութիւններ կատարելը զանց ըրած
են : « Ձեր կիները » , կ'ըսէ , « որ աւելի
կրօնական զգացում ունին քան թէ
դուք՝ քրիստոնէական խղճին դէմ
ձեր ըրած յարձակումները տեսնելով ,
և ձեր անհաւատութենէն վախճալով ,
զիրենք և իրենց զաւկները քահա-
նայից ոտքը նետած են » : Ասոնք ը-
սելէն ետքը Հայր Հիստէնթ շատ հա-
մուղի խօսքերով կը յորդորէ հայրերը ,
որ իրենց ընտանիքներուն մէջ կրօնա-
կան պարտաւորութիւններ կատարե-
լու պաշտօնին դառնան . իրենց ըն-
տանեացը քահանաներն իրենք ըլլան ,
ինչպէս որ Աբրահամ , Իսահակ և Յա-
կոբ , իւրաքանչիւրն իր ընտանեացը
մէջ էին :

Հայր Հիստէնթին այս խօսքերը , Գա-
ղիոյ մէջ ընտանիքներու կրօնական
վիճակին վրայ բուն կաթողիկ քահա-
նայի մը վկայութիւնն ըլլալով , հա-
ւատարմութեան արժանի են , և ա-
նոնցմէ կը տեսնուի թէ Գաղիոյ մէջ
հայրերը մեծաւ մասամբ անհաւատ ըլ-
լալով իրենց կրիցը բարոյականութե-
նէն ու ընդ բարոյականութիւն չեն ըն-
դունիր . իսկ մայրերն ու տղաք բոլորո-
վին քահանայից ազդեցութեանը ներ-
քեւ են : Որչափ տարբեր է ասկէ այն ըն-

տանիքներու վիճակը՝ որոնց մէջ հայրն
ամէն օր իր բոլորտիքը կը ժողովէ կիներ
ու զաւկները , կը կարգաւ անոնց Աս-
տուծոյ խօսքէն , և անոնց հետ Աս-
տուծոյ առջև ծնրագրելով՝ կը խնդրէ
անոր առաջնորդութիւնը , և ամենուն
վրայ անոր օրհնութիւնը : Այսպիսի
ընտանիքի մը մէջ ո՛րչափ աւելի սէր
և խաղաղութիւն է , և ո՛րչափ յոյս կայ
որ այսպիսի ազդեցութեան տակ զար-
գացող տղաք՝ պիտի ըլլան առաքի-
նի , բարեպաշտ , զգաստ և գործուն-
եաց քաղաքացիներ և Աստուծոյ ճշը-
մարիտ ծառաներ :

ՉԻՆԼԻԼԻՐԻՆ ԱՏԷԹԼԻՐԻ

Չինլիլէր զանն էտէրլէր քի պիր ա-
տամ պիր պաշգասըլլա կէօրիւշտիւ-
յիւնտէ՝ քէնտիսինի վէ քէնտինէ միւ-
թալիգ օլանլարը վէք էտնա կէօս-
թէրմէլի . վէ պունուն զըտտը՝ պիլէ-
սինճէ կէօրիւշտիւյիւ զաթը օլապիւ-
տիյի դատար մէտհ էտիպ օնա հէր
սիւրլիւսիւյլէ թալթիֆ էթմէլի . պու-
թարզ սյգըրը թալթիֆի օնլար թէր-
պիլէյէ վէք էլլէմ պիր շէյ կիպի
թուլթարլար : Մէսէլա պիրիսինէ՝ իս-
մին նէ տիր տէյիւ սօրմադ իսթէյէն՝
տէմէլի . « Սիլին րաղպէթլու վէ զա-
յէթ իզգէթլու իսմինիլ նէ՞ տիր » : Օ
տալիս օնա ճէվասլ վէրտիյինտէ տէ-
մէլի . « Պէնիմ շէօհրէթսիլ վէ էտնա
իսմիմ տիր . . . » : Էվինիլ նէրէտէ
տիր տէյէճէք եէրտէ՝ « Միւքէլլէֆ
սարայընըլ նէրէտէ տիր » տէմէլի . օ
տա պունա դարշըլըդ , Էվիմ ֆիլան
եէրտէ տիր տէյէճէք եէրտէ՝ « Պա-
յաղը վէ հագիր դուլիպէմ ֆիլան
եէրտէ տիր » տէմէլի : Քէզալիք՝ դաչ
էվլասը վար վէ դարըսը էյի րահաթ
մը սըր տէյիւ սօրմադ իսթէյէն , պու-
սիւալլէրի շու թարղլա էթմէլի . « Գաշ
փարլագ էվլատընըլ վար տըր » ,
« Մէշուր վէ միլթէպէր էհլինիլ նա՞-
սըլ տըր , էյի մի տիր » : դարշըրըն-

տաքի տէ շու եօլտա ճէվապ վէրմէ
լի . “Աւլապ վէ գըլմէթսիզ արտը-
լարրմ պէշ տիր” . “Դանա վէ հիշ պիր
շէյէ եարամաղ դօճա դարըմ էյի
տիր” :

ԵՐԵՎԱՆԻ ԶԱՐԲԱՆԵՐ

Մեր չար կոշած երեք բաներն են՝
չար խորհուրդները , չար խօսքերը և չար գործ-
քները :

Յորենի հասկ մը կը բուսնի ցորենա-
հատէ մը , ծաղիկ մը՝ տունկէ մը , և
կաղին մը՝ կաղնիէ մը : Ճիշդ այս կեր-
պով՝ չար խօսքերն ու չար գործքե-
րը չար խորհուրդներէն կը բխեն :

Եթէ մեր մտքին դուռը բաց թո-
ղունք և չհակենք , եթէ թող տանք
որ չար խորհուրդներ դան և հոն կե-
նան , չար խօսքեր և գործքեր անոնց
ետեւէն պիտի գան :

Երբ հպարտ և անդամ Համան
սկսաւ Հրեայ Մուրթքէի դէմ հակա-
ռակել , թողուց նախ որ չար խոր-
հուրդներ սրտին մէջ մտնեն . յետոյ
սկսաւ խորհիլ թէ ինչպէս կրնայ
Մուրթքէէն վրէժ առնել : Որչափ ա-
ւելի ասոր վրայ կը խորհէր , չար խոր-
հուրդներն այնչափ աւելի դանի ՚ի
չարն կը մղէին , մինչև որ ՚ի վախճանի
որոշեց զՄուրթքէ և բոլոր Հրէից
ազգը սպաննել տալ :

Բայց միթէ բանը հոն վերջացաւ .
ոչ : Չար խորհուրդները միշտ չարէն
չարագոյնը կ'երթան . ուստի և Հա-
մանայ չար խորհուրդներն անոր չար
խօսքեր ալ գործածել տուին : Անկա
թագաւորին երթալով Հրէից դէմ խօ-
սեցաւ , և համոզեց զանի հրաման ը-
նել որ անոնք ջնջուին : Այսպէս չար
խորհուրդներուն ետեւէն չար խօսքեր
եկան :

Բայց Համան առող ալ չշատացաւ .
քանզի չար խորհուրդներուն ու
խօսքերուն ետեւէն ալ , եթէ Աստուած
չարգելէ , չար գործքեր ստուգիւ կը
հետուին : Համան աղէկ փոյթ տանե-
լով՝ Հրէից ջնջուելուն համար տրուած
հրամանը երկրին ամէն կողմերը զըր-
կեց . ետքը կախաղան մը պատրաս-
տեց որ Մուրթքէ հան կախուի :

Բայց անէտք թէ չար խորհուրդնե-
րը , չար խօսքերն ու չար գործքերն
ինչ ըրին Համանի համար : Թագա-
ւորն իմացաւ որ անիկայ անդամ և
խաբէբայ էր , ուստի և զանի կախել
տուաւ այն կախաղանէն որ անիկայ
Մուրթքէի համար շինել տուած էր :

Աւետարանի համար :

“ԹԷ ՈՐ ՔՈՒ ՕՐԵՆՔԻ ԻՄ ՈՒՐԱՆՈՒԹԻՒՆՅԱՄ
ՁԸԼԼԱՐ , ԱՆ ԱՏԵՆԸ ԿՈՐՍՈՒՄՆ ՊԵՏԻ
ԸԼԼԱՅԻ ԻՄ ՏՐՅՄԱԻԹԵԱՆՍ ՄԷՁ” :
Սաղմ . ճԺԹ . 92 :

Աշխարհիս մէջ գտնուող զանազան
մարդիկ՝ իրենց վրայ հասած որ և ի-
ցէ արտամութիւնը փարատելու համար
այլ և այլ միջոցներու կը դիմեն : Ու-
մանք ընկերութեան մէջ գտնուիլ
կ'ուզեն , որպէս զի հոն կատակով և
ծաղրաբանութիւններով վաղանցուի
ուրախութիւն մը վայելեն և մոռնան
իրենց բոլոր վիշտերը : Բայց ար-
դեօք կը յաջողի՞ն . — ոչ . վասն զի
քիչ ժամանակ ետքը կը զգան որ այն
վիշտերն իրենց սրտին մէջ են , և շատ
անգամ իրենք զիրենք դժբախտու-
թեան անողորմ ճիրաններուն մասնը-
ւած համարելով՝ կը սկսին նորէն ողբ
և վայ կարողալ : Աս մարդիկը ընկե-
րութենէն հեռանալուն պէս՝ իրենց
դէմքերը չափազանց արտամութեան
սեւեթոյր վարագուրներովը կը ծած-
կեն , և իբր թէ դժոխային հրէշ մը
կեցած՝ աշխարհի դէմ սպառնալիք
կ'ընեն : Այսպէս շատ անգամ նորէն
նորէն կը սկսին շարունակել այն տե-
սակ ընկերութեանց մէջ . բայց և այն-
պէս երբեք չեն կրնար զիրենք արտ-
մութենէ յուրախութիւն փոխադրել :
Չեն կրնար , վասն զի իրենց ուրա-
խութիւնը ոչ թէ Դաւթի ուրախու-
թեանը պէս Աստուծոյ խօսքին , այլ
ծաղրաբան և խեղկատակ մարդոց ըն-
կերութեանը վրայ հիմնուած ըլլա-
լով՝ չի կրնար տեսլ :

Ուրիշները գինին կամ ուրիշ ոգե-
լից ըմպելիներն ընտրած են իբրեւ մի-
ջոց իրենց արտամութիւնը փարատելու .
բայց աս միջոցը կրնայ միայն յաւե-
լուլ ցաւս ՚ի վերայ ցաւոյ , ինչպէս որ
փորձով տեսնուած է : Այս միջոցին
գիմոզ մարդիկ արդարեւ ըմպելիքին
զորութեամբն անդէպ ըլլալով իրենց
վիշտերէն ազատիլ կը յուսան , բայց
սթափելէն ետքը՝ կը տեսնեն որ փո-
խանակ անոնցմէ ազատուելու , իրենց
յիշողութիւնը նոր վիշտերով ծանրա-
բեռնուած են : Ո՛հ , ո՛րչափ մեծ ազի-
տութիւն :

Դարձեալ ուրիշներն ալ ծխախոտն
են ընտրած իրենց վշտացը փարատիլ :
Ասոնք իրենց ծխախոտով լեցուն քը-
սակն առած շարունակ կը լեցնեն ու
կը ծխեն , որպէս զի իրենց վշտաց-

եալ սիրտը հանգարտեցնելով ուրա-
խութեան շարժեն : Բայց ասոնք ալ
իրենց նպատակին չեն հասնիր :

Ո՛վ ողորմելի վշտացեալ , հերիք է .
եկուր քեզի հետ Սաղմոսերգունքն եր-
թանք , և անկէ իբրեւ փորձառու մէ-
կէ մը խորհուրդ առնենք : Ոհա ա-
նիկա իր անհնարին ցաւոյը մէջ մխի-
թարութիւն և ուրախութիւն գտնե-
լու համար ուրիշ տեղ չի գիմեր , բայց
Աստուծոյ խօսքերուն , վասն զի անոնք
միայն կրնան իր բոլոր վիշտերը մեղ-
մացնել և անհետ ընել՝ լաւ հրահան-
դութիւններ տալով : Տես թէ որչափ
հակասակ կը խորհին մարդիկ այս
սիրելի օրինակին : Եթէ մեր խոր-
հրդականն Աստուծոյ վկայութիւննե-
րը ընենք , աղէկ գիտնանք որ անոնք
կրնան բանալ մեր առջև ուրախու-
թեան դաշտ մը որուն մէջի բերկ-
րութիւնն անհատնում է , և վերջը
ոչ թէ կորուստ , այլ անանցանելի
փառք : Ուրեմն ամէն մարդ թող
չյապաղէ և թող չկաղսց զանի Դաւ-
թի պէս իր ուրախութիւնն ընել :

Պարտիզակ :

Ս . Յ . Ձ .

ՊԵՏԱՆԻ ԳԻՏԵԼԻՔ

ԱՂԻՒ ՏՆՂ ՄՈՒՒՐ

Երկրագործութեան վերաբերեալ
բաներու վրայ խօսող լրագիր մը կ'ը-
սէ թէ , փայտի մոխիրը պտղաբերու-
թեան համար շատ պատուական մի-
ջոց է , մանաւանդ որ շատ դիւրաւ
կրնայ ձեռք բերուիլ : Չթրջած մո-
խիրը բաժատ կոչուած նիւթէն շատ կը
պարունակէ , բայց թրջած կամ լուա-
ցուածն ալ նոյնչափ յարգի համար-
ուած է : Եթէ մոխիրն հետ կիր ալ
խառնուի , ան տունն ազդեցութիւնը
կամ արժէքը կ'աւելնայ : Յայտնի է որ
աս նիւթը շատ նուազ գնով կը ծա-
խուի : Մոխիրն , իբրեւ աղբ կամ պտո-
ղաբերութեան միջոց , ամէն տեսակ
բերքի համար օգտակար է , մանա-
ւանդ պտուղներու համար : Գործած-
ուելէն ետքը իսկոյն կը ցուցնէ իր
ազդեցութիւնը , որ տեղակիւն ալ է :
Աս ազդեցութիւնը օգտակար է մա-
նաւանդ ան արտերուն համար ուր
սոխ տնկուած է . բայց ուրիշ բերքե-
րու համար ալ կրնայ նոյնչափ օգտա-
կար ըլլալ : Պէտք է որ մոխիրը կա-
րելի եղածին չափ երկրին երեսին
մօտ ըլլայ . անիկայ կրնայ գետնին
վրայ ցանուիլ , նաեւ տունկը բուսնե-
լէն և ասեղէն ետքը :

ՀԻՒՄԱ ԴՈՒՇՈՒ

Աղիանքն ճէնուպի շարդ թարափընա տիւշէն Եհնի կուխնէա նամ աւատա վէ Եթրափընտա օլան պաշգաւատալարն պաղըլարնտա պուլունան պիր զայէթ կիւղէլ դուշուն տիւրլիւ ճինալէրի Եօգարքի թաալիրտէ կէօթէրլիւ տիր : Իփրաթ կիւղէլլիյի Ե չիւն օրանըն Եէրլիլէրի պուլունա տարնա Ալլաճ դուշու գոյուպ , ճէն նէթտէն կէլիր տէաիքէրլիւտէն Եվրօիալըլար տախի օնա ճէննէթ դուշու խամինի վէրմըլլէր տիր : Պու դուշուն պէտէնի , Եանի վիւճուտու 12 փարմագ , Եախօտ Եարըմ Ենտաղէ

պօյունտա տըր : Պաշընտաքի թիւլլէրի սիյաճ դատիֆէ կիպի տիր , Ենքսէսի վէ կէօքսիւ ալթուն սարըր , սըրթը՝ աչըդ քէնտանէ րէնկի . հէփ թիւլլէրի տէ զայէթ փարադ օլուր : Պիր ճինսին , նիճէ քի թաալիրտէ կէօրիւ նիւր , թէփէսինին իքի Եանընտան ուղանմըլ , ուճու փիւսկիւլլիւ , իւշ ուղուն թիւլլէրի վար . պու կիպի ուղանմըլ թիւլլէր պիր թաղըլն դանաուլարընտա օլուր . պաշգալարընտա պու թիւլլէրտէն 12 թանէ վիւճուտան թէլ կիպի չըղըպ Եայըլըլար . պաղըլարըն տախի սըրթընտա պիր չիֆթ արթիյէ

դանաա կիպի թիւլլէր պուլունուր : Պու դուշար , թիւլլէրինին իգ թիւլլարն տան , տայմա կէօյիւպէրի ըլւղկեարա դարըլ ուշարլար քի , ըլւղկեարըն շիտտէթինտէն օլ ինճէ ուղուն թիւլլէրի պէտէնէ Եափըլըն . չիւնքի դուշըլւղկեարա պէրապէր ուշտուղու հալաէ , օլ թիւլլէր՝ իւշ տայդ Եախօա պիր պուլուգ Ենտաղէ դատար օլուպ , ըլւղկեարըն խղընտան դարմադարըլ օլուրլար , քէնտի տախի Եէրէ տիւշէր , հէմ արթըղ դարմապը կիւճ օլուր . պու վէճէլլէ փէք չօղու թուլթուլուր :

Պու դուշար ալէսսէվիէ Եիւքսէք աղաճարըն թա թէփէլլէրինէ դօնարլար . լաքին նափադալարընը արամագ իչիւն պաղէն Եէրէ տախի Ենէրլէր , պաղը քէրրէ տէ կիւնէլին շիտտէթինտէն հըֆղ օրնագ իչիւն աղաճարըն Եափրադարըլ իչինէ կիւրէրլէր : Պունըլարըն նափադալար թօխում վէ մէյլէ տիր . լաքին չէքիլիլէ վէ պաշգաւ պէօճէլլէրի տախի , օնըլարըն պաճաղարընը վէ դանաալարընը դօփարաղըտան սօնկրա , Եէրլէր : Թուլթուլուպ դափէսէ դօնուլթուղլարը հալաէ՝ Եէմլէրի ալէսսէվիէ փիւրինճ տիր : Պունըլարըն սէսի Եիւքսէք վէ քէսկին տիր . լաքին իւշ փէք թալթըլ սէտա Եախօտ մադամտան սօնկրա կէլէն տիկէր իւշ սէտա՝ տէյիլլիլալ , դարիա սէսինէ պէնկիլլէր օլուր :

Եէրլի թիւճճարլար իւք տէփա պունլարը՝ ալթմագ իչիւն Հինտիսթանա կէթիւրտիլլէր իտէ , պաճաղարընը քէսմիշ օլուրլարընտան , տէտիլլէր քի պու դուշար , թիւլլէրի զայէթ հաֆիֆ օլտուղու իչիւն , կիւնտիւղլէրի տայմա հալաաա Եաշարլար , կէճէլլէրի տախի օլ թէլ կիպի ուղուն թիւլլէրինին վատիթաղըլա աղաճարըն տալարընտան տալըլըլար . չիյաէն , Եանի հալանըն իչինտէ օլան նէմլիք տէն պէսլէնիլլէր , վէ սայիր պուլուն կիպի մասալլար ուշտուրմուշար ըտը :

Աւետարանի համար :

ԵՐԳ ՄԸ

Հետեւեալ երգին հեղինակն անիկա մեղի զրկելով որ հրատարակենք , աւոր յօրինուելուն առիթը կը պատմէ սա կերպով :

«Սնգամ մը», կ'ըսէ , «տեղ մը նստած կը խօսէինք ֆրիատտի ծննդեանը վըրայ : Լուսաւորչականներէն մէկը հարցուց ինձի . «Դուք ֆրիատտի ծնունդը կ'ընդունի՞ք» : Ես զարմանքով մը և

սրտի ցաւով պատասխանեցի . « Ատ ի՜նչ անաւղի հարցում է . ի՜նչպէս չենք ընդունիր » : « Եթէ կ'ընդունիր » , ըսաւ յիշեալ անձը , « ինչո՞ւ համար Ծննդեան օրը չէք ուրախանար , չէք երգեր , Աւետիս չէք ըսեր , ինչպէս որ Հայոց եկեղեցիները կ'ընեն » : Պատասխան տուի թէ « Այդ սխալմունք է , մենք շատ աւելի կ'ուրախանանք և կ'երգենք , ու Քրիստոսի ծնունդը կը քարոզենք » : Յետոյ ասոր վրայ խորհելով՝ աս երգը շարադրեցի ըստ իմ կարողութեան , յուսալով թէ օգտակար պիտի ըլլայ : Արդարեւ ցաւովի է որ Լուսաւորչականներէն շատերը կը բամբասեն և կ'ատեն Բողոքականները յանրաւի տղիտութեամբ , վասն զի անոնց հաւատոյ վարդապետութիւններուն տեղեակ չեն , և անոնց կրօնական գիրքերը չեն կարդար և քննեն : Տակաւին շատերը կը կարծեն թէ Բողոքականք մկրտութիւն և հաղորդութիւն չունին , Աւետիս չեն ըսեր , քառք ՚ի բարձունս չեն ընդունիր և չեն ըսեր , և » :

Աս երգը կրնայ երգուիլ Բողոքականաց ժողովարաններուն մէջ գործածուած Նուագարանին 64-րդ երեւսին վրայ դանտած երգին եղանակովը :

«ԱՀԱ ՁԵՁԻ ՄԵՐ ԱՒԵՏԻՍ»

- 1 Աշխարհըս թող ուրախանայ , եւ տիեզերք բերկրի , ցնծայ . Բոլոր ազգերը թող հիմայ ցնծան սա մեծ լուրին վրայ . «Ահա ձեզի մեծ աւետիս , Փրկիչ ծննաւ այս աշխարհիս» :
- 2 Ի՜նչ գեղեցիկ և սիրուն ձայն , Ո՛րչափ քաղցր է ամենուն այն , երբ այս բառի լուրն կը լրսեն , Որ կը գոչէ ամէն ատեն . «Ահա ձեզի» , և :
- 3 Ահա ծագեց այսօր արև , Ու մեզ տրւաւ մէկ նոր բարև . Ճառագայթեց յաշխարհի լոյս , Մեր ընտանիքաց տրւաւ մեծ յոյս . «Ահա ձեզի» , և :
- 4 Երկնից աստղերն իրենց գիրքէն Մոգուց նըշան տալով կ'երգեն . Նաև անոնք Արևելքէն Կու գան Յիսուս կը վընտըռեն . «Ահա ձեզի» , և :
- 5 Հրեշտակն ալ հոն եղողներուն Այս լուրն տրւաւ , հովիւներուն՝ «Այս ձեզ» , ըսաւ , «նըշան ըլլայ , խանձարուրով մանուկ մը կայ» . «Ահա ձեզի» , և :

6 Երկնից իջան սուրբ հրեշտակներ , եւ երկնային անթիւ զօրքեր , եւ ըսկրսան անուշ երգել , Բարձրեալն Աստուած փառաւորել . «Ահա ձեզի» , և :

7 Սուրբ Հօրը գոհութիւն տրւէք , երկնից մէջ ալ փառք մատուցէք . երկրիս վըրայ խաղաղութիւն ըլլայ , մարդոց մէջ հաճութիւն . «Ահա ձեզի» , և :

8 Քանզի մեզի ծննաւ Փրկիչ , Որ ինքն է Տէր և Արարիչ . Մեղաւորաց է վրկութիւն , Բոլոր ցաւոց բըժշկութիւն . «Ահա ձեզի» , և :

9 Ըսքանչելի Խորհրդակից , Հըզօր իշխան յաւիտենից , եւ Աստուծոյ Որդի Օծեալ , Ու աշխարհի Փրկիչ օրհնեալ . «Ահա ձեզի» , և :

10 Եւ տիեզերք սիրով հիմայ , Թող Հօրը գոհութիւն , փառք տայ , Քանզի խիստ մեծ շնորհք ըրաւ , Որ իր Որդին մեզի տրւաւ . «Ահա ձեզի» , և :

Աշունս գիւղը 5 Յունուար 1869
Թ . Գեորգ Կեչիկեթիւբեան :

ՄԵԶՀԵՊԵ ՄԻԻԹԱԼԻԳ
ՀԱՎԱՏԻՍԱԼԵՐ

ՄԱՐԱՇԵՍԱ ԻԼՄԻ ԻԼԱՀԻ ՄԵՔԹԵՊԻ ՎԵ
ԻՄԹԻՀԱՆԸ

Մարաշտան պիր մէթուպ

Կէչէն Աւետաբերտէ թարիֆ օլունան իշպու Իլմի Իլահի մէթէպլինին Իմթիհանը , Արաֆրանկա Յունուար 27 տէ , ալաթուրդա սաաթ 4 տէ պաշայըպ , սաաթ 7 տէ թաթիլ վերլերէք վէ 8 տէն 10 ա դատար տախի տէվամ էտիպ , հէման ֆէրտաղը կիւն տախի պու մինլալ իւզրէ սաաթ 10 տա խիթամ պուլտու : Վէ մուային վագըթլարտա հաղըր պուլունմագ իշլին , գարըլար վէ չօճուգլարտան մատա , ճիւմէ Ինճիլի գարտաշլարա ըուխսաթ վէրլտիքտէն սօնկրա , Միւթէսարըֆ Արսլան ֆաշա հաղրէթլերինէ վէ պաղը միւհթէրէմ Եֆէնտի վէ Պէշլատէլէրէ , Լուսաւորչական գարնտաշլարըմըղտան պաղըրայէթլու ֆահանալարա , Խօճալարա վէ ճէմի իլերտէ պուլունման միւթէպլէր ջօրպաճըլարա , հաքէղա Գաթօլիք Բուհպանլարը վէ ջօրպաճըլարընա , Գօնսօլօս Պիլիթօ հաղրէթլերինէ վէ սայիր պաղը միւթէպլէրէրէ խայլը տալթիթումէլէր իրսալ օլունմուշ օլտուղունտան , սայրի ճիւմէ տալթիթի գաթլար թէշլիֆ պուլուրտուգտան մատա , փէք չօգ սայիրլէր տա-

խի հաղրը պուլունտուլար . չէօյլէ քի էն աղ կէլտիքլէրի տէֆատա՝ Էէտի սէքիլ Էիւզ , վէ էն չօգ կէլտիքլէրինտէ տախի պլին պէշ Էիւզտէն զիյատէ ճան վար իտի : Խօսուսա իքինճի ֆապըլտա , մուսմալէյի Արսլան ֆաշա հաղրէթլէրի վէ Խտարայի մէճլիս հէմ Հուգուգու թէմիլիլյէ մէճլիսի աղալարընտան պաղը միւթէպլէրան պիլիքտէ թէշլիֆ պուլուրմալարը իլէ՝ ճէմի հաղըրտա պուլունման թէպապի Տէվլէթը Ալիյէյի մէսրուր վէ Պիւթէշէքըլար պուլուրտուլար :

ԻՄԹԻՀԱՆԸՆ ԹԵՐԹԻՊ ԳԱՆՅՈՒՈՒ

Ա . ՖԱՍԼ

- 1 . Փիյանօ իլէ պիր իլահի վէ պիր տուա սէօյլէնտիքտէն սօնկրա , Էրմէնի լիսանը վէ սարֆը .
- 2 . Ինկիլիզէ թէրճիւմէ (Իքինճի թաղսիմէ) .
- 3 . Պիր նութգ՝ պիր գուլմանեանըն վասֆը պէյանընտա .
- 4 . Էսքի միլլէթլէրին մուխթասար թաթիլի .
- 5 . Հավա վէ օնուն մէնֆաաթլարը պէյանընտա պիր նութգ :

Բ . ՖԱՍԼ

- 1 . Իլմի հէնտէսէ (շաֆէբեռ-թիւն) .
- 2 . Իլմի հիքմէթի թապիլի (քիւլան ֆիտուրիւն) : Պու իմթիհան , ալթիլէր վասիլթաղ իլէ թէճրիւպլէր օլունարաղ , կէրէք էլէքթրիք ալամէթլէրի վէ կէրէք հավանըն ճիւմ օլմասը , վէ հայաթը հայվանիյէյէ վէ սայիրէյէ թէշսիր ու մէնֆաաթլարը կէօսթէրիլէրէք , մուխթասարէն իճրա գըլընտալ .
- 3 . Պիր նութգ՝ ֆիքրի իշլէթմէնին մէնֆաաթլարը պէյանընտա :

Գ . ՖԱՍԼ

- 1 . Ֆիթաղը Շէրիֆ իւզէրինէ սիւալ , ճէվապ .
- 2 . Պիր նութգ՝ ֆէրտին էհալիյէ օլան թէշսիրի պէյանընտա .
- 3 . Ինկիլիզ լիսանըն թէրճիւմէ վէ սարֆը (Էլք թաղսիմէ) .
- 4 . Պիր նութգ՝ զէլլէլէլէրին վէ եանար տաղլարըն մէնֆաաթլը պէյանընտա :

Դ . ՖԱՍԼ

- 1 . Ալճէպրա եախօտ իլմի հիսապ .
 - 2 . Պիր նութգ՝ հէրարէթի չէմիլյէ մէնֆաաթլը պէյանընտա .
 - 3 . Իլմի հէյէթ եախօտ իլմի Նուճուճ .
 - 4 . Պիր նութգ՝ Մէքթէպլին տիւնեալա կէօրտիլլէ իշլէր :
- Մուսիգա վէ Իլահի իլէ խիթամ վէրլտիքտէ՝ (քի հէր պաշանկըճ վէ խիթամ վագթընտա պէօյլէ օլուրուտու) , Ա . Քիւ

լիտանըն Զօպանը Պատ . Մուրառ զըստ
պիր նուրթի իւն , Պօրտ շիրքէթինէ վէ
հաղըր պուրուհան Միտիծնարարա , վէ
մէքթէպ խօծաւը սաառէթլու Պ . Սլէք-
սան ճէնապլէրինէ (տէյիլ սալթ պու իքի
սէնէ զարփընտա , իլլա պուհնտան ազտէմ
10 սէնէ տալի Սյնթապ Նլմի Նլահի մէք-
թէպլինտէ պու ուղուրա ազլիմ ֆէտա-
քեարլըզ իւն չալըճաւը , հալա նիչէ քի-
լիտալարըն կէօնէնտիքլէրի Զօպան , Վա-
յիլ վէ Խօծալարը եւթիթիմէյէ Նլահի վա-
զուտա միւթթէպէր պիր ալէթ օլմաւը պա-
պընտա) պիւթիւն Ննճիլի իթթիհատըն
թարաֆընտան ազլիմ թէչէքքիւրիւնիւ-
իպրազ էյլէտի : Խուսուտա իմթիհան օ-
լուհան չալիթալէրին տալի , կէրէք տէր-
լէրի խուսուտուտա վէ կէրէք զրաաթ
էյլէտիքլէրի նուրթիլարտա իպրազ էյլէ-
տիքլէրի տիրայէթի թահին էթմէյիլէ ,
մէքդոււլարա , հէմ տալի պու իմթի-
հանըն նազարէթինէ թէչէրիֆ պույու-
մուշ օլան ճէմի Էֆէնտիլէրէ վէ Բուհ-
պանլարա հէմ բայէթլու Զօրպաճըլարա
մէմուհնիլէթինի պէյան էթտիքաէ , փի-
յանօ վէ պիր Նլահի իւն խիթամ վէրիլտի :
Վէ թէչէրիֆէ հիմմէթ պույուրանլարըն
տալի իքի կիւն իւզէրէ իշթիազ իւն տէ-
վամ էտիլ հէմ տիպգաթը թամմէ իւն վէ
ազլիմ սիւքիւթլուք իւն տիլիլէմէլէրի ,
վէ եիւզլէրինտէ փարլայան ֆէրրահիլէթ
նիչանլարընտան նէ տէրէճէ մէմուհնիլէթ
քէնպ էթմիշ օլնալարը , փէք աշիքեար
անիլալըմը տըր : Ումարըզ , պու միսիլ-
լու պիր վազաա շէհրիմիլին էհալիսինի ,
մէտէնիլէթ վէ մուհապլէթ պիւրլիլինտէ
զալի թուլթմազա պատի օլաճազ տըր :

Մարաշ 3 ֆետր . 1869 .

Ս . Վ . Մուրատեան :

ՆԱԶԱՐԷԹԻ ՄԷՋ ՄԻՍԻՈՆԱՐ ԲԺԻՇԿ ՄԸ

Տօքթոր վարդան բնիկ Սերիացի ,
բայց Մնգդիւյ մէջ կըթուած ըլլալով ,
հիմա իբր Միտիծնար բժիշկ կ'աշխա-
տի Նազարէթի մէջ , ուր մեր փրկիչն
Յիսուս , իր հրապարակական պաշտօ-
նը սկսելէն առաջ , իբր 30 տարի բը-
նակեցաւ : Յիշեալ բժիշկը հիմա հոն
հիւանդանոց մը բացած է , և բժըշ-
կութեան արուեստին հետ Սւետա-
րան քարոզելու պաշտօնն ալ միան-
գամայն կը կատարէ : Կ'ըսէ թէ իր
հիւանդները մեծ ուշադրութեամբ
մտիկ կ'ընեն , երբ անոնց կը քարոզէ
թէ ֆրիստոս հոգւոյ փրկութեան հա-
մար մի միայն միջոցն է : Տօքթոր վար-
դանի ունկնդիրներէն մէկը կը պատ-
մէ , թէ մօտերս քահանայ մը իրեն
պատուիրեց որ , փոխանակ Բողոքա-

կան բժշկին երթալու , քահանային
գանուած վանքին բժշկին երթայ :
Մարդը պատասխան տուաւ քահանա-
յին՝ ըսելով . “ Ես Բաղդաքան բժըշ-
կին երթալով՝ անկէ դառն դեղերէ
աւելի պատուական բան մը կ'առնեմ :
անիկա ինծի ֆրիստոսի և հոգւոյ
փրկութեան վրայ կը խօսի : Ասիկա
ոչ միայն առած դեղերուս դառնու-
թիւնը կը քաղցրացնէ , հապա ցաւե-
րս ալ կը թեթեւցնէ : Շատ անգամ
դեղերն առնելէս առաջ կը զգամ որ
օգուտ դտած եմ ” : “ Բայց ” , ըսաւ
քահանան , “ անոր խօսքերը քեզ մեր
սուրբ մօրը Կոյս Մարիամայ գիրկէն
կը հեռացնեն ” : Մարդը սա պատաս-
խանը տուաւ ասոր . “ Երբ ես ֆրիստո-
սի խօսքերը մտիկ կ'ընեմ , Կոյս Մա-
րիամ ասոր համար ինծի չի կրնար
վշտանալ , քանզի Կանայի հարսան-
եաց մէջ ինք ըսաւ հոն դառնուողնե-
րուն . ‘ Դիւշ որ ձեզի ըսէ , ըրէք ’ ” : Աս
խօսքը լսելով՝ քահանան պապանձե-
ցաւ :

ԶԻՆ

Հանգով քաղաքը , որուն մէջ Սւե-
տարերի անցեալ թուով պատմուած
դէպքը պատահեցաւ , ծովեղբերքէն
բաւական հեռու է : Միտիծնարական
գործը հոն սկսաւ 1861 ին , և սկիզ-
բէն 'ի վեր յաջողութեամբ յառաջ
կ'երթայ : 1862ին տասը չափահաս
անձինք ֆրիստոնէութեան վարդապե-
տութիւններն ընդունելով , և իրենց
ստուգիւ դարձի եկած ըլլալուն բա-
ւական ասպացոյցներ տալով , մկրտուե-
ցան և եկեղեցւոյ անդամ եղան :
1863ինուրիշ 12 անձինք ալ ասոնց
թուոյն վրայ աւելցան . 1864ին՝ ու-
րիշ 13 հոգի , 1865ին՝ դարձեալ 11
հոգի , 1866ին՝ 22 , և 1867ին՝ դարձ-
եալ 51 անձինք : Աս 51 անձինքնե-
րէն 13ը կնիկ մարդ էր , ասոնց ալ 11ն
արդէն քրիստոնեայ և եկեղեցւոյ ան-
դամ եղող մարդոց կանայք էին : Հի-
մա եկեղեցւոյն մէջ ընդունուած շատ
ամբողջ ընտանիքներ կան , և երթա-
լով ընդհանուր կ'ըլլայ անոնց մէջ սա
զաղապարը , թէ ընտանիքի մը իւրա-
քանչիւր ֆրիստոնեայ անդամին ան-
հրաժեշտ պարտքն է ան ընտանիքին
վերաբերեալ իւրաքանչիւր անձի
փրկութեանը համար աշխատիլ : Վե-
րոյիշեալ վերջին 51 անձինք՝ այլևայլ
բնիկ քրիստոնէից ջանքերովը ֆրիս-

տոսի բերուեցան : Ճէնքիւրու անուն
ատաղճադործ մը՝ անոնցմէ եօթնին 'ի
ֆրիստոս դառնալուն միջոց եղաւ : Ա-
սիկա հինգ տարիէ 'ի վեր յարատեւու-
թեամբ և աղօթքով աշխատող ֆրիս-
տոնեայ մըն է : Թէպէտ աղքատ է , ամէն
կիրակի իր գործաւորներուն ձրի բրինձ
կը բաշխէ , որպէս զի զանոնք Սուրբ
օրուան մէջ աշխատելէն ետ պահէ :
Յիշեալ 51 անձինք այլևայլ դաւառ-
ներէ են : Վեց արք , հինգ տարբեր
դաւառներէ ըլլալով , միւսնոյն կիրա-
կին մկրտուեցան : Ինչպէս անոնց դա-
ւառները կամ հայրենիքը , նոյնպէս ալ
ընկերական վիճակները տարբեր են :
Ոմանք գիտնական անձինք են . ու-
րիշները՝ վաճառական . դարձեալ ո-
մանք՝ արհեստաւոր . ոմանք ալ դե-
ղացի . կան նաև որ աղքատ են , բայց ,
բայ 'ի մէկէն , անանկ և անօգնական
մէկը չկայ : Յիշեալ Հանգով քաղաքը
բնակող Միտիծնարաց երկուքը մօտերս
Չինու Տէրութեան մէջ երկայն ճամ-
բորդութիւն մը ըրին : Չինաստանի
բոլոր արեւմտեան դաւառները պար-
տեցան մինչև Թիպէթի սահմանը , այն-
պէս որ անոնց ըրած ճամբորդութիւնն
էր իբրև 3,000 մղոն : Իրենց ճամբոր-
դութեանը մէջ՝ յիշեալ Միտիծնարք
ամէն տեղ բարեկամական ընդունե-
լութիւն գտան : Անոնք այլևայլ տե-
ղեր տեսան ոսկոյ , արծաթոյ , կա-
պարի , երկաթոյ , մանաւանդ ածխոյ
հանքեր : Պապական Միտիծնարք գրե-
թէ բոլոր այն երկրին մէջ շատ են :
Փոքր գիւղերու մէջ անգամ եկեղե-
ցականներ կան , և հարիւրաւոր , հա-
զարաւոր անձինք այն կրօնքին դար-
ձած են :

ԻԼԷՐԻ՞ ՄԻ ԵՕԻՍԱ ԿԷՐԻ ՄԻ ԿԻՏԻՅՈՐՈՒՋ

Աւտարերի օգույանլարը , Թիւրք
զաղէթալարընտան պազըլարընըն Թուր-
քիա էհալիսինէ միւթալիզ մատտէլէր
հագգընտա սէօյլէտիլինէ աշիւ էթմէք ի-
չլին , Թէրաֆէի տէնիլէն Օմմանլը գաղէ-
թալընըն 76 նճը նումէրօսուտա , եօզար-
տա զիքը օլուհան սիւալ հագգընտա եա-
զըլան պիր պէնտի մէքքիւր գաղէթատան
ալըպ պու տէֆա իլան էտէրիլ :

“ Թէրաֆէի մէկ Էրեյօրու-դ Եօիսա Թիպէննէ մէկ :
Պիլիմ խաղըն պիր գաշ էֆքեարը վար-
տըր . պիր թաղըմը թէրազգի էտէյօրուդ
(իլէրի կիտէյօրուդ) տէրէր . պիր թաղը-
մը տա՝ պիր հալտա տուրույօրուդ զանն
էտէրէր . պիր տիկէր թաղըմը տա՝ թէ-

հնչողութիւն էստէյօրուզ (կէրի կիտէյօրուզ) տէրէր :

Շիրմոյի պուռ իւն տիւրլիւ իթիդատը թահգիլ էտէլիմ . պաղապըքի դա՞նդըսը տօղրու տուր : Ելիլէլա՞ ասարը (նըշանալարը) թէհարդի (թէֆթիշ) վէ թէճէստու էտէլիմ , վէ հալըմըլը թէրադգիլտէ օլան միլլէթլէրէ թաթպըգ էյլէյէլիմ . վէ հէր քէսին պուռ պաղապէ օլան էսարը գիհնէլէրինի արայալըմ :

Թէրադգիլ էտէյօրուզ տէյէնլէրին էսարը իթիդատը՝ էսպապը թէրադգիլի (իլէրի կիթմէնին սէպէպլէրինի) լայըզըյլէ պիլմէտիլէրի ճիհէթլէ՝ էհալլիմիդտէն ճիւզ ու գալլի (պիւրազընը) Ելրօփանըն մէտէնիլէթլինէ թաղլիտտէ կէօրմէքտէն իւպարէթ տիր : Պուռ թաղլիտտէ նէտէն իւպարէթ տիր . պիլրինճիլի լիպաս վէ դըյաֆէթ , իքրինճիլի աթիպար ու հարաքէթ , իւլիւնճիլի ումուրու վէճտանիլէտէ ա՛տէմի միւսպալաթ (ըռհանի խոստուսլարտա պիլդայալըմ) :

Յէլէլիմ դըյաֆէթէ . կէրէք միւթէմէտտին (թէրալլէլի) վէ կէրէք դայրի միւթէմէտտին (թէրալլէլի) միլլէթլէրին իւմիլմէն պիլրէր մախտուս դըյաֆէթի վար տըր . վէ լիպաս վէ դըյաֆէթին հիւնն վէ դապիհի (կիւղէլլիլի ես չիւրքիլլիլի) ֆի նէֆա էլ էմր միւթա՛յէլին (զաթընա մախտուս) օլմայըլ , հէր դէման վէ ասիրտէ՝ խաղըն իթիդալընա միւթէվաղըֆ (թապի) տըր :

Մէսէլա՛ պիր վազըթ պիլլիմ պաշըմըլտա գալլուզլար վէ սարըզլար վար իքէն՝ էլան պաղի գալլան պէօյլէք պլինալարը եսպիլըշ , վէ մէվճուտ օլան քիւթիւսլիսա նէլէրի քիթապլար իլէ տօլտուրուշ , վէ տահա էվիլէտէ՝ պիւթիւն ճիհանէ նէշըրի էնվարը մէա՛րիֆ էյլէմիշ (մա՛րիֆէթ նուրլարընը եսպիլըշ) իտիք : Իշթէ չիմաի սլաշըմըլտա ֆէս վէ այաղըմըլտա փօթլին վար իքէն , նէ՛ էօյլէ պիր մէթլին պլինա եսպիլիլիօրուզ վէ նէ տէ իշէ եարար պիր քիթապ թէլիֆ էտէպլիլիօրուզ . տէմէք օլուր քի մէտէնիլէթ՝ դըյաֆէթլէ , լիպաս իլէ տէկիլ խիլ :

Սթիլար ու հարաքէթ տախի պէօյլէ տիր : Սման նա՞սըլ աթիլար ու հարաքէթ . Եսթըլ գալլմագ , սէլա՛մ վէրի իքէն ինհինա էթմէք (էյիլմէք) , վէ տահա էմսալը ումուրու աթիլի (նաա պէյնիմտէ աթիլ օլան չէյլէր) տէմէք տիր : Եօթսա սապահտան ալշամա գատար միւթալա՛ա վէ ես թիճարէթ վէ սէնէաթլա իշթիդալ իլէ (մէշղուլ օլարագ) Ֆրէնքլէր կիպի կիճէլէրի պիլէ իլէրի կիթմէնին եօլուրու տիւշիւնմէք տէկիլ . չիւն քի սիլդ պուռն լարա թաղլիտ էթմէյօրուզ . մագստուտու մուզ՝ պէշլ՝ թաղլիտ էթմէյօրուզ աթիլար ու հարաքէթ տիր քի , հիւ պիր թէրադ-

գիլէ մէտար (եարտըմ) օլամագ : Մէսէլա՛ էլ իլէ թէմէննա էթմէք եսպիլա Ֆրէնքլէր կիպի էլ էլէ թիւթուշուպ սէլալաշմագտան նէ՛ չըգար . պուռնու իքիսի տէ պիր մէյմուսա էօյրէտիլտէ՝ վէք ալա եսպիլա պիլիլ : Տէմէքքի պուռնար տա էսպապը թէրադգիլ տէյիլ տիր :

Ինթիմալ տըր քի պուռ ֆիլքիլտէ պուռ լուսանլար պիլիլ թէ՛էսաթիլլէ թա՛րիլ (քէօր սօֆուլուզլա սիթէմ) էտէյօրուզ դանն էտէրէր . հալ պուռ քի պիլդ պուռ թալըլարա թա՛րիլ (սիթէմ) էթմէյօրուզ . ֆազաթ պուռնար իլէ առէմ առէմ օլմագ տէյօրուզ : Պաղը քիմէլէր վար տըր քի էսպապը թէմէտտիւն (թէրալլէլիսին սէպէպլէրի) պուռնարը դանն էտէր տէ՛ դէլալէթտէ (եանկըշըլտա) դալըր . մագստուտու մուզ առէլէր իլալ էթմէք (ուշանըմագ) տըր :

Պիլ պէյան էթիլ քի դըյաֆէթ վէ աթիլարըն՝ թէրադգիլէ ապա տախիլի օլմագ . առմա դանըլը օլուրու օլուրն՝ պիլ թէրճի էթմէյօրուզ (գիլտաթ իթիլպար վէրմէյօրուզ) . ինսանիլէթլէ թէ՛ալլիլ էթմէքտէ (թալիլ օլմագտա) ֆանթիւթուշալ շալլարտա նէ՛ ֆարգ վար տըր :

Ումուրու վէճտանիլէտէ ա՛տէմի միւսպալաթ (ըռհանի խոստուսլարտա պիլդայալըմ) կէլինճէ՛ պուռ հէլէ պիւս պիւս թիւն ալտանմա տըր , վէ տիւշիւնմէք տիր . մէտէնիլէթլի տինսիլիլտէ դանն էտէնլէր՝ իւթա էտէրէր . իշթէ թարիլէր , իշթէ միլլէթլէր : Պուռ ֆիլքիլտէ պուռ լուսան սէպիլքմագլան (խաֆիֆ ֆիլքիլլէր) պիլէ միլլէթ կէօթէրսինլէր քի տինսիլիլէրէ պաղի օլմուշ օլուրն : Ետեան (տինլէր) թապիլի տիր . վէ ինսան իլէ պէրապլէր տիր : Գալլանին վէ ուսուրու մէվըլա (գօնուլմուշ ուսուլլար) ինսանըն աթիլարըն իսլա՛ էթիլի կիպի՝ էտեան տա էֆքեար վէ վէճտանըն իսլա՛ էտէր : Հէր քէսին թապիլ օլտուրու տին նամուտու տուր , նամուս ֆաղիլէթ տիր . ֆաղիլէթիլ ինսան օլմագ . տէմէք օլուր քի ումուրու իթիդալիլէտէ ա՛տէմի միւսպալաթ (իման խոստուսլարտա պիլդայալըմ) էսպապը թէրադգիլտէն (իլէրի կիթմէնին սէպէպլէրինտէն) տէկիլ տիր : Իշթէ՛ թէրադգիլ էտէյօրուզ էֆքեարընտա պուռնան քիմէլէրին հալ ու շանլէրի վէ էֆքեար ու իթիդատլարը պուռնան իւպարէթ տիր : Միւթէգիլտէրի օլան ալալիմ թէրադգիլ (իլէրի կիթմէք ալամէթլէրի տէյու ինսանըլարը) պուռնարտան պաշգա տէկիլ տիր : Ձիւնքի էսպապը թէրադգիլտէն նէ՛ կէօրիւրիլ : հա՞նի պիլտէ պիր ալա միմար , պիր միւքէմմէլ ըլստամ (ըլսիմճի) , թալմ սաաթճը , պիր էյիլ ալօգաթ , պիր դուշումճու , պիր թէրգիլ , պիր էյիլ միւլէրիլ (թարիլ ես-

դան) , պիր էյիլ միւլէնտիա , պիր թալ թիւճար . հասըլը սայմալըլա պիլթմէլ :

Ասարը մէյտանտա . պիր քէրէ տիւշիւնմէլի քի Ելրօփապտան պուրայա թիւճարէթ էթմէք իլիւն նէ՛ գատար առէմ կիլիլ . պիլդտէն նէ՛ գատար կիտէր : Օրատան կէլէն էմթիլա նէ՛ տիր . պիլդտէն չըգան էմթիլա նէ՛ տիր . պիրպիլիլէ թալթպըգ էտէլիմ՝ անիլալըլըր : Պուռնան երիւզ սէնէ էվիլէ մէմալիլիլիլտէն չըգան էթիլա վէ էշկայը՝ պուռ կիւնքի էթիլա վէ էշկայա թալթպըգ էտէլիմ . նէ՛ ֆարգ վար տըր . դանըլը սէնէաթ պիր փարշալիլի կիթմիշ տիր . դանըլը ֆէնն էսհապը (պիր մարիֆէթ չըգարտան) դուհուր էթիլ տիր : Թէրադգիլ պաշգա տիւրլիլ օլմագ ես , օլսա՛ ասարը (նըշանլարը) կէօրիւրիլ : Շիրմոյ տէմէք օլուր քի թէրադգիլ էֆքեարը՝ վահի տիր . պիր իսիւեհատան իպարէթ տիր :

Ս՛ճէպա պիր հալտէ՞ մի աուրույօրուզ : Պուռ դապիլ տիր : Ամա սէֆահէթէ օլան մէյէլանըմը (մէյլիլիլ) նէ՛ տիր : — Պիլ Ելրօփալըլարըն հասըլ էթիլքէրի տէրէճէի մէտէնիլէթլին թա իլք պաասամալընտա իքէն՝ անլէրին սոն մէրթէպէտէ վարապիլիլիլէրի հալա պիլտէն պիրէ մէյլ էտէյօրուզ : Մանլէրին մէտէնիլէթ թէմէլլէրի օգասար մէթլին վէ միւսթահէմ (մէօհէմ օլմուշ) տիր քի , եսպիլըլարը ինթիլալըն (սալթանաթլին) պիր միլլիլիլ տահա գալլարըլ . պիլլիլ իսէ պլինայը մէտէնիլէթիլիլ տահա պիր թէլաշ հիւքմիւնտէ իքէն՝ պէօյլէ պիր չիւրիւք էսաա իւղէրինէ էօյլէ աղըր երիւքէրի պիրտէն պիրէ երիւքէթմէք իսթէյօրուզ . պուռ միւսթիւն միւ տիր . տէկիլ տիր ես :

Յ՛յ՝ թէտէնիլ մի էտէյօրուզ (կէրի՞ մի կիտէյօրուզ) . հագիլաթը հալը պիլէլիմ տէ էթմէլէլիմ . թէրադգիլին էսպապը սահիհէսինէ (սահիհ սէպէպլէրինէ) թէշէպպիւս էտէլիմ (տիլգաթ էտէլիմ) : Ալտանմայալըմ , տախիմ էֆքեարըմըլ իլթիտարըմըլա թալթպըգ էտէլիմ . հալըմըլ էյիլ պիլէլիմ՝ անիլայալըմ : Պիր թաղըմ ումուրու վահիլէ իլէ թէրադգիլ էտէյօրու մուշուզ տէյու ալտանմայալըմ : Պուռ՝ թէնպէլլիլիլիլ կէօրմէմէք իլիւն դուրու պիր թէսէլլիլ տիր . պուռ թէսէլլիլիլ աղըմըլտան չըգարըլ շալըշալըմ : Պիր քէրէ էթրաֆըմըլա պաղալըմ քի նէ՛րէտէլիլ : Գօմշուլարըմըլ օլան միլլէթլէրին պիլլիլ հագըմըլտա էֆքեարլարը նէ՛ տիր , պիլլիլ իլիւն նէ՛ տէյօրլար : Պիլլիլ պուռ երէրէլէ լայըգ կէօրմէյօրլար . պիլլիլ մուհաֆապա էթիլքէրիլին սէպէպլին շանըմըլա մուսալ օլաճագ (իսիլ կէթիլիլիլ) պիր թաղըմ իլթ գատաթա իսնատ էտէյօրլար (սայայօրլար) . ալըպ տէյիլ՝ մի տիր . պիլլ ինսան տէկիլ միլիլ :

Մատնամ քի մէմէքէթիմիդին պիւթիւն ճիհանա թէֆալլազ Էտէճէք (ճիւմէ մէմալիքէրտէն իւսթիւն օլաճազ) գատար մէտնիյէթէ գապիլլիյէթի պիւթիւն ալլէմին միւսլիմի (մագպուլու) տիր, նիւլիւն պիլլ պու գատար աշաղլուտա գալալլամ. նիւլիւն քէնաի իսթիտաղմըր մէմէքէթիմիդին իսթիտաղմա վարտըրմալլամ: Բնասմըն էլլինտէն սայ իլէ նէ՞ գուրթուլուր. նէ՞ ետիլլմաղ. Պու եաղաղըմըլ շէյլերի պիլլ հիքիւյէ կիւլի օգուճալլնըլ. գիհնիլիդտէ մուհաքէմէ էտին, եալան իսէ ճէվապ վէրին, ճէրճ էտին: Իշթէ դաղէթալար թէ՛աթիլի էֆքեարա (ֆիքիլլէրին միւսաղապընա) վարթա օլուր: Տաճա նէ՞ վէսիլէ վարտըր. պիւթիւն մէմէքէթ էհալիսի պիլլ օտայա թօփլանըլ տա գօնուշամաղ եա. պէօլլէ դաղէթալար թէ՛աթիլի էֆքեար էթմէլի:

Թէլաճուզը էֆքեար իլէ (ֆիքիլլէր պիլլալլինէ իլհազ օլարազ) հէր շէյլին հաղիգաթը պիլլինիլ. պիլլինիլ պուլաճաղըլընը տիկէրի պուլուր. եանկըլլար տօղըրուլուր:

Հաղիգաթը արայալլամ. պօշ թէսէլլի իլէ քէնաիլիդի ալաթմայալլամ. էյի պիլլէլլիմքի պուլ մէմէքէթլէրիմիդտէ էսհապը մէարիֆտէն օլմայան (մալլիւմաթ տահիլի օլմայան) պիլլ միլլէթ պիլլ տն րահաթ վէ հուզուր կէօրէմէլլ: Պու եէրլէր պիլլի պաշգա տիւրլլ թուլթամաղ. ինթիսաճ էտէլլիմ (ուլանալլամ), ինթիսաճ էտէլլիմ, վաղըթ կէշիյօր. ահվալլ ալլէմ կիլթաթէ պաշգալաշըօր: Պիլլ եիւնէ էսկի թաա էսկի հաճամ տէյու կիտէլլիմ մի: Իշթէ պիլլիմ պօրճուսուզ ինթար էթմէք տիր: Հէր քէս մէնաֆիլի իւմիւմիյէտէն (ճիւմիյէ միսիսուս օլան ֆալիտէն) հիտէմէնա տիր: Էսհապը համիլիէթ վէ գայրէթ տիւշիւնտիւնէր. գիւրա պուլ կիտիլլէ օլմաղ. պուրասընը էյիճէ պիլլմէլլի տէ օնա կէօրէ տալլանմալլ:

**ՓՕԼԻԹԻԳԱՅԱ ՏԱՅԻՐ
ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ**
Փետրվոր 19 Իստի, վէ Մարտ 5 Ալաֆրանկա 1869

Ս Թ Ա Մ Պ Օ Լ
Աթիտէքի բէամի իլան՝ Պապը Ալի թարաֆընտան նէշը օլունմուշ տուր: Փարիլլ Գօնֆէրանա Մէճիլիսինի գալարըրը Եունան Տէվլէթինտէն գապուլ օլունմուշ, վէ մէղքիւր Տէվլէթ իլէ Տէվլէթը Ալիյէ արապընտա տէվլէթճէ վէ թիճարէթճէ օլան հուգուզ վէ միւսաիպէթ եինէ էսքի հիլլէթինէ կէլմէք իւզըն օլտուղընտան, Զաթը

Հաղըթը Եունանէ իրաոտէ պուլուր մուշլար տըր քի, պուլտան աղտէմ Եունան հաղըրնտա Պապը Ալիին վէրտիյի սօն գարալըր իւզըն իճրա օլունան թէրթիպլէր կէրի պրաղըլըն:

— Մէրհում Գուսա փաշա հաղըթլէրինին ճէնաղէսինի կէթիլլէն Ֆըրանաղը վափօրու՝ պու վաղար կիւնիլ (28 ֆետրվար ալաֆրանկա) էօլլէտէն էվլէլ Սթամպուլա վալ օլտու: Սաարաղամ Ալի փաշա հաղըթլէրի, ճէմի վիւքեաղա վէ տէվլէթին սայիլ պէօլիւք մէմուրլարը, 300 գատար իւլամա վէ հօճալար, էհալիտէն տալի փէք չօղ գալապալլըք ճէնաղէյի իսթէլտէ գարըլլաղըլար: Սթամպուլա տա Եէնի-Ճամիտէ առէթ իւզըն տուալար իճրա օլունտուգտան սօնիլա, Հօճալար Եօլտա Գուրանտան այէթլէր օղույարաղ, ճէնաղէյի մէղարտաղ կէթիլլարալլէր: Հայըլ ապէր վէ ապէր զապիթանը էօլիւնիւն էօնիւն տէն, արգատան տալի վիւքեաղա վէ Տէվլէթ մէմուրլարը, վէ ճէսիմ գալապալլըք պէրապէր պուլունարաղ, ճէնաղէ՝ միւթէվէֆանըն եէնի ետիլլան գօնաղընըն գարըլլընտա Ֆաղլը-Փաշա տէնիլէն մահալէ կէօմիլլալլ: Իշպուլ մէղարըն իւզըրինէ գայէթ սալթանաթը պիլլ թիւրպէ ետիլլաճաղտըր տէյիւ իշիտիլլէ:

— Լէվանթ Հէրալըն հալաաիսինէ նաղըսըն՝ սապըգ Մարաշ վալիսի թէվֆիլլ փաշա, Ալի Բիլա Պէյին եէրինէ, Էրզրում միւթէսարըրը նասպ օլունմուշ. Ալի Բիլա Պէյ տալի Արնաուտըրգաաքի Շքօտըրայա կիտէճէք տիր: Սապըգ Պօնա վալիսի օլուպ, շիմոի կիլիա վալիսի նասպ օլունան Օմէր Ֆէվլի փաշանըն եէրինէ՝ Թունա վիլայէթինտէքի Օսման փաշայա տալի Պօնա վալիլլի վէրլմիշ տիր:

— Սթամպուրա Չէմէլլի թաշ տէնիլէն մահալտէ պիլլ եէր գաղըլըր իւքէն՝ մէրմէրտէն ետիլլըրշ պիլլ մէթլէթ ինսան թասվիլլինին պաշընտան պիլլ փաղաշ չըղմըշ տըր: Պու թաշ փարշաթ թասվիլլին եիւզիւնիւն սալթաղըքի գըսմը իսէ տէ, 4 այագ ուզուն վէ 3 այագ էնլի տիր. վէ էսկի Մըրըրըլըրըն քիալլէթինտէ ետիլլմիշ փէք իրի պիլլ թասվիլլին փարշապը տըր տէյիւ կէօրիւնիւր:

— Սըլաղտան եաղըլան պիլլ մէքթուլ՝ մէղքիւր շէհրտէ հէքիմիլէք վէ ճէրրաշըրգ էտէն Ալթունեան նըշան աղալը փէք չօղ մէտճ էտէր: Տօքթօր Ալթունեան պուլտան աղտէմ Սըլաղտա սաքին օլան իքի Ամէրիգալը Միսիօնար Հէքիմիլլին, եանիեա՝ էվլէլա Տէքթօր ճուէթին վէ պատէհու Տօքթօր Ալթունին շայիլաի տիր: Պուլարըն թալիմիլլէ Տօքթօր Ալթունեան հէքիմիլլէք վէ ճէրրաշըրգ իլմինին հէր գըսմընտա էյի վէ թամ մալիւմաթ քէսպ էտիպ, շիմոի պուսէնաթլարը փէք ուսթալըլա իճրա էտէր: Ճէրրահա իճրա էթալիլ պաշըլլըմա ալլիլաթտան շունլար զիքը օլունուր, եանի:

2 Գօլ քէսմիշ
2 Գիշինին գարնընը եարըպ պաղըրաղլարընը տիւղէլթմիշ.
48 Թաշ չըգարմըշ, 8 տէֆա տալի պաշգա պունա պէնիլլէր ալլէլիյաթ իճրա էթմիշ տիր:

Մէղքիւր թաշլարըն պիլլիսի պիլլ գաղ եումուրթաթ գատար օլուպ, 75 տիրէմ տալի կէլիլ իմիշ: Պու գատար ալլէլիյաթտա էօլէնլէր տալի օլմուշ իսէ տէ, պաշգա ճէրրահալարըն ալլէլիյաթտա վաղի օլանլարըն սայըրընա պաղարաղ, պուլարը փէք աղ տըր. մէսէլա՝ Տօքթօր Ալթունեանըն էլի իլէ թաշլարը չըգարըլան 48 քիշիտէն եալընը 3 իւ վէֆաթ էթմիշ տիր:

ԷՎԹՓԱ
Պունտան աղտէմ գօլուլմուշ օլան Սիանեա Գրալիյաթը պիլլ իլան տահա չըգարըպ տէմիշ տիր քի, 5 այտան պէրու պէքլէյիպ, Սիանեալը գանլը իլիթիլալաան վէ խարապիյէթտէն գուրթարմաղա գատար պիլլ ճէսուր քիմէնին զուհուրա կէլմէսինի կէօրմէտիլլնտէն, իսքեաթ օլմուշ տուր քի, մէմէքէթին ապըլ փատիշահըլլամ տէյու էթալիլ իտտաաաան վաղ կէշմէմէյէ պօրճու տուր: Պու սէպէպտէն քէնաիլլինին վէ օղլունուն Սիանեա գըալը տէյու գապուլ օլունմաթընը Սիանեա էհալիսինտէն մաթլուպ էտէր: Էհալիլի գանտըրմաղ իսթէք քի, քէնաի տէֆա գըալիյէթէ կէշտիլի հալտէ, օնլաա գայպ էթալիլլէրի բահաթլըղը, գուտրէթի վէ ֆաթօլիք մէղհէպլինին իմթիյաղլարը:

նը եկեղեցին դադանաբերաճաղ տըր : Սփանեա եհալիսի ազլ օլունան Գրա լիչաննն պու իքինն իլաննա ճիւղի պիր իթիլար էտէր աէյիւ իհթիմալ տէն կէօրիւնմէղ :

Մարէշալ Սէրրանս Միլլէթ Մէճլիսի թարափրնտան քէնտինէ վէրիլէն իճրայի գաւանին հիւքլմէթինի գաւալու էտիպ, Մէճլիսին մաթլուպ էթտիլիւզրէ վիւքեալայը թէշքիլ էթմէքտէ տիր, վէ պուլնտան էվիլէ մէմուրիյէթտէ օլանլարը եինէ քէնտինէ արդատաշ ալըպ, իլան էթմիշ տիր քի, քէնտի իտարէսինն ուսուլի վէ փօլիթիգատրնտա՝ իթիլալէան սօնիլրա իհտաա օլունան Մուվադգաթ հիւքլմէթին նիդամը վէ փօլիթիգատրնտան ապա շաշմայաճաղ տըր :

—Լալրօփանն Քաթօլիք գաղէթալարնտան պաղըլարը շիմտիքի փափա էօլտիլիւ հալտէ, փափալը մէսնէտինի քիմէ վէրմէք ճայիլ օլտուղու իւղէրինէ միւթալալար էթմէքտէ տիրէր : Շիմտիքի փափա 77 եաշընտա վէ զայիփ միղաճ օլուպ, 23 սէնէտէն պէրու պու մանսուպտա տըր : Քաթօլիքէրին զանննճա՝ Պետրոս Բէսուլ 23 սէնէ Բօմատա փափալըդ էթմիշ տիր : վէ օնլարն իթիլատը իւղրէ՝ տիւնեա սօնունատաք պիր պաշգասը տահա օ գատար վաղըթ փափալըդ էտէմէյէճէք տիր : Վաղի տէ 238 փափալարտան անճաղ իւշիւ 24 սէնէ պու մէսնէտտէ գալապիլմիշ Տէնիր քի շիմտիքի փափա տախի պու իթիլատտա օլուպ, իշպու Գեկտեմբերտէ Բօմատա ճէմ օլունաճաղ մէճլիստէն էվիլէ էօլէճէք տիր աէյիւ գանմըշ տըր : Պու անէտէք եհնի փափայը սէշմէք՝ իթալիալը Գարտինալարն էլինտէ իտի : Լաքին շիմտի փափա ինթիլատալը թարղընտա պիր թէպտիլաթ օլունմասընը Գեկտեմբերտէ վաղի օլաճաղ մէճլիսէ թէքլիֆ էթմէք իսթէյէնլէր վար տըր :

Պու մէճլիս իշիւն հաղըլըդլար Բօմատա շիմտիտէն պաշլամըշ տըր : Գիլիսէլէրին պիրլինտէ՝ եարըմ եու վարաղ պիւշիմնտէ 900 քիշի իշիւն սանտալէլէր գօնմուշ տուր : շէյլէքի փափա Գարտինալարը՝ սաղ թարափընա, փաթըրիլէրի վէ Քաթօլիք Տէվլէթլէրին Կէօնտէրէճէյի Էլիլէրի, էյէր կէօնտէրիլէր իտէ, սօլ թարափընա՝ օթուրտաճաղ տըր : Մէճլիս

տէ Լաթին լիսանը գուլանըլաճաղ . Լաթին մատէմքի Լալրօփաա հէր միլլէթին փիսգօփօլարը Լաթինճէյի քէնտիլէրինէ մախտու պիր թարղ իլէ թէլափիուղ էտէրլէր վէ պու սէպէպտէն մէճլիստէ պիրպիրլէրինի աննայամա յաճաղար տըր, պու սէպէպտէն հէր ճինս թէլափիուղտան աննայան մախտուպիր թաղըմ փափալըլար իշարէթլէր իլէ չափուգ եաղմագ ուսուլինի շիմտիտէն էյրէնմէքտէ տիրէր : Պունլար մէճլիս վաղթը պըր պիր եհրտէ օթուրուպ, փիսգօփօլարն էթտիլի նութղարը մէղքիւր իշարէթլէր մալիֆէթիլէ հարֆ պէ հարֆ եաղաճաղար քի, թէլափիուղտա աննամայանլար՝ եաղըլըսընը օգուլուպ աննատընլար : Նազլ օլունուր քի, պիր ինկիլիղ փրօթէսթմանթ րահիպ՝ փափանն տալէթինի գապուլ էտիպ մէճլիսէ տախիլ օլմագ իսթէմիշ . Լաքին օնա ճէվապ վէրիլմիշ քի, մէճլիսէ գապուլ օլունմագ իշիւն լաղըմ տըր քի փափանն եանղըմագ օլտուղունա ինանսըն : Բրօթէսթման Բահիպ պունա իթիլատա էտէմէղ օլտուղունտան, մէղքիւր մէճլիստէ հաղըր պուլունմագ սէփտասընտան վաղ կէշմիշ :

—Թէվաթուրա Նաղարէն պիր Ալըսթրիա ճէնք կէմիսի կէշէն պըն (փէտըրլարն) 10/22 սինտէ Աթրիաթիք տէնիլ ինտէ աթէշ ալըպ հալայա ուշմուշ, վէ իշինտէ պուլունան 300 քիշի թէլէֆ օլմուշ տուր :

ԱՄԵՐԻԳԱ

Պիր Նիւ Եօրք գաղէթատընն հալաթիսինէ Նաղարէն՝ մէղքիւր շէհիրտէ 200 պին քիշի գատար վար տըր քի, սըրալը պիր իշէրի եօգ տուր : Պունլարտան պաղըլարը էօրիւնճ ալմաղա, պաղըլարը տիլէնէրէք, պիր թաղըմ տախի խըրաղըլըգա կէշի նիրլէր : Գաղէթանն միւլէլիֆինին զիւլմիւննէ, պէյլէ օլմասընն սէպէպի շու տուր քի, պիր թաղըմ տաալար՝ Նիւ Եօրքտա պաշգա եհրէրտէն զիյատէ վէ թէղ փարա գաղանըլըր իթիլատընտա օլարագ, քէնտի եհրէրլինի պրաղըպ օրոյա գօշմագտա տըրլար : Լաքին պունլարտա էքսէրիէ մէմուլ էթտիլէրլինին զըտտը վաղի օլուր : չօղու իշ պուլամա յըպ զարուր գալըլար, վէ հալիլէ եա սէփալէթտէն խարապ օլուպ էօլիլլէր, եա տախի խըրաղըլըգ էթմէյէ մէճպուր օլուպ հալարարտա չիւրիլլէր : Խմտի, տէր միւլէլիֆ, էկէր պու թարղ աաալար մէմէքէ

թին իշէրիսինտէ օլան վաթանլարընտա գալմագա իսքեաթ օլմուշ օլտալար, եախօա Ամէրիգանն զարպ թարափընտա՝ իլէնէճէք պօշ եհրէրի չօգ օլան մահալլէրէ կիտիպ չիֆթիլիքտէ չալըշմագա հալէս էթմիշ օլտալար բաղ, քէնտիլէրինէ չօգ խաղըլըր օլուր ուտու : Վաղաա օլտալարտա զիյատէ չալըշմագա, հալը վաղըթ տախի աղ քեարլա գանաաթ էթմէյէ մէճպուր օլաճաղար բաղ . ֆաղաթ շէհիրլէրին գարարաղ քեարընտան իտէ, քէյլէրլին աղ լաքին պէլլի վէ սահիհ քեարը շիւպհէսիլ տահա էյի տիր :

Մէղքիւր գաղէթանն պու միւթալատար թուրքիանն պաղը քիմէլէրինէ փէք ույիուն կէլիլ : Չիւնքի պու մէմէքէթտէ տախի՝ չօղարտա՝ զիյատէ գաղանն իշիւն իշէրտէքի քէյլէրի պրաղըպ տէնիլ գըրըսընտա օլան շէհիրլէրէ կէլմէյէ զիյատէ պիր հալըշ վար տըր : Լաքին պունլարտա, Ամէրիգատա վաղի օլտուղու կիպի, թէճրիւպէլէր էքսէրիլէ կէօլթէրի քի, պունլար շէհիրլէրտէ մէմուլ էթտիլլէր քեարը պուլմատըգտու մտտէ, հէմ վիւճուա սաղըլըգ հէմ տախի էտէպ խուսուսունտա փէնա հալլէրէ կիրիֆթար օլուրլար :

ՄԱԼ ՏԻՅԱԹԼԱՐԸ

		ԳՐԱՐՈՂ
Շէրէր, քէլէ	գանթար 44 (օգ.գա)	285—290
„ թօղ	„	238—240
Գահլէ	400 օգ.գա	650—850
Եիւն, Անտուղու եայդանմըշ	„	40
„ „ եայդանմըշ	„	6
„ Բուլէլի	„	41
„ „ եայդանմըշ	„	6
Տէմիր Ինկիլը, չուպուգ գանթար	„	64—67
„ „ չէվիլէք	„	62—65
„ „ սաճ	„	400—405
„ „ Բուսիա թարղ թարղ	„	420—450
Գարֆիշա (Ֆըլըր) 59 օգ.գա	„	85—85
Թէնէքէ չէթ սանտըգ	„	290—295
Գալըյ գանթար	„	890
Պիպըր օգ.գա	„	6
Ճէճը	„	41—15
Նշատըր օգ.գա	„	6
Սիւսի պիպըր	„	5
Չիլիտ, Պէնկալա	„	410—155
„ Մարաա	„	75—80
Գըբըղ	„	40—64
Չէլը, Դուէա	սանտըգ	440—155
Սփարմալէթ օգ.գա	„	9—42
„ Թրէսթէ, Ֆրանսըղ	„	44
Թիֆթիլ Էնկիւրիւ	„	57
Մաղի, Աճէմ	„	41
„ Սնատուր	„	41
Պուղտայ սէրթ	քիլէտի	25—27
Պուղտայ եուլաղ	„	24—27
Փամաղ, իղմըր	օգ.գա	40
„ Կէյլէ	„	9
„ Ատանա	„	9

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻՍՈՐԱՐԱՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԵՆ ԽՄԲԱԳԻՐ Ե. ՊԼԻՍ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒ ՊՕԼԻՍ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ա. Յ. ՊՈՅԱՃԵՆՆ